

INSTRUKCJA ZBIERANIA PRÓB DO BADAŃ DNA WILKÓW **Stowarzyszenie dla Natury „Wilk”**

Próbki zbierane są w celu zbadania zmienności genetycznej wilków w Zachodniej Polsce. Projekt jest realizowany we współpracy z Instytutem Genetyki i Biotechnologii Wydziału Biologii Uniwersytetu Warszawskiego. Po odnalezieniu zranionego wilka prosimy o pilny telefon na jeden z podanych poniżej numerów, w celu ustalenia możliwości pobrania, przechowania i przekazania prób. W razie potrzeby możemy dostarczyć woreczki strunowe, karty FTA lub fiolki ze spirytusem do konserwacji prób.

Bardzo ważne jest uzyskanie próbek czystych genetycznie. Należy je zebrać w taki sposób, aby jedna próbka zawierała materiał pochodzący tylko od jednego osobnika, dlatego należy pamiętać o czystości narzędzi, przy pomocy których pobierany jest materiał. Najlepiej jest zbierać próbki jednorazowymi szpatułkami, patyczkami, które po zebraniu próby należy wyrzucić, lub tuż przed przystąpieniem do zebrania, przeczyścić używane narzędzie gazikiem zmoczonym w 90% alkoholu.

Sposób pobierania i przechowywania różnego rodzaju materiałów zawierających DNA

1. **Sierść.** Sierść wilka należy zebrać w miejscu odnalezienia zwierzęcia, lub niewielką jej ilość wyrwać z grzbietu i boku (razem z cebulkami) zwierzęcia. Następnie należy włożyć ją do czystej i suchej koperty i opisać. Kopertę trzeba zostawić w suchym i przewiewnym miejscu, w temperaturze pokojowej.
2. **Ślina.** Ślinę można zebrać bezpośrednio do woreczka strunowego, lub zrobić wymaz szpatułką do wymazów z pyska zwierzęcia, włożyć szpatułkę do woreczka strunowego i zamrozić.
3. **Krew.** Krew należy zebrać do woreczka strunowego i zamrozić, lub kilka kropli zaaplikować na kartę FTA (opis przechowywania na karcie FTA w osobnym pliku).
4. **Tkanki.** Niewielki fragment tkanki o średnicy 2-3 cm należy włożyć do tkanki do fiolki, ewentualnie małego czystego słoiczka z 96% alkoholem, tak by była całkowicie zanurzona i szczelnie zamknąć. Przy braku fiolek i spirytusu można tkankę włożyć tymczasowo do woreczka strunowego i zamrozić. Następnie w stanie zamrożonym przełożyć do pojemnika z alkoholem.

2. Sposób opisywania prób

Każdą próbkę należy opisać na etykiecie (przyklejonej do woreczka, fiolki, słoika), używając cienkiego flamastra wodoodpornego, długopisu lub ołówka. Opis powinien zawierać następujące informacje:

- gatunek zwierzęcia (wilk);
- rodzaj próby (sierść, ślina, krew, tkanka);
- data i dokładne miejsce znalezienia wilka (współrzędne geograficzne z GPS, nadleśnictwo, leśnictwo, oddział, lub najbliższa miejscowość);
- jeżeli istnieje możliwość rozpoznania: wiek i płeć osobnika, od którego pobrano próbkę (samiec, samica, ad.=dorosły, juv.=młody)
- imię i nazwisko osoby pobierającej próbkę oraz nr telefonu

3. Sposób przechowywania prób

Sierść w kopertach należy przechowywać w przewiewnym miejscu, w temperaturze pokojowej. Woreczki strunowe z krwią lub śliną przetrzymywać w zamrażalniku i nie dopuszczać do rozmrożenia. Próby w fiolkach ze spirytusem powinny być przechowywane w chłodnym miejscu (np. w lodówce lub piwnicy), w pozycji stojącej.

Prosimy o jak najszybsze przekazanie informacji o zebranych próbach na poniższy nr telefonu lub e-mail:

Dr Sabina Nowak, tel. 606-11-00-46, e-mail: sabina.nowak@polskiwilk.org.pl

Dr Robert W. Mysłajek, tel. 604-62-52-28; e-mail: robert.myslajek@polskiwilk.org.pl

Próbki można przesłać na adres: Stowarzyszenie dla Natury „Wilk”, Twardorzeczka 229, 34-324 Lipowa